

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 8. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig01val-shoot-idm140411868069248/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Udgiverens Forord

lige Spørgsmaal. — I Begyndelsen vakte hans Stridsskrifter en Storm af Modvilje; men snart afløstes denne Stemning af en saa dræbende Ligegyldighed, at »Bibelens ensomme Kæmpe« næppe kunde bære dens Tryk.

Da var det, at han gennem en mærkelig aandelig Oplivelse, der afspejler sig i Digtet *Nyaars-Morgen* fra 1824, fik Mod og Kraft til at begynde et nyt »Dagværk«. Fra den gamle Dannelses sluttede Selskab vendte han sig til Folkets brede Lag, som hidtil havde levet udenfor Literaturen, og i Aarenes Løb lykkedes det ham ved Venners Hjælp at fylke en Hær af oplyste Mennesker ud over Landet, hvor der før kun havde siddet en uvidende Almue. Tidsaanden blev ham mere gunstig, og paa sine gamle Dage blev han hyldet af Tusinder, som ved hans Ord og Sange var vakte til Deltagelse i »det historiske Menneskeliv«. — Medens Hovedstadens dannede Verden, der lod sig beherske af Heibergs Æsthetik, fremdeles forholdt sig ligegyldig overfor Grundtvig som et sært »Guds Ord fra Landet«, blev vide Kredse af Folket i det øvrige Danmark ham stadig mere hengivne, og saaledes blev hans Navn, meget imod hans Vilje, et Bannermærke, der satte Skel mellem »Bønder og Borgere«, ja tilsidst et Stridsemne i den politiske Kamp mellem Højre og Venstre.

Grundtvig vilde paa ingen Maade være Partifører, thi han mente med fuld Ret, at hans Ord havde Ærinde til alle Danske. Men det lod sig ikke undgaa, at de, som inderligt sluttede sig til hans ejendommelige Anskuelse af Kirke- og Folkelivet, kom til at danne en særlig Vennekreds om ham og snart blev almindelig stempede med Navnet Grundtvigianere. Med lidt spottende Forundring saa' Københavnerne disse Folk med deres lange Skæg og bløde Hatte flokkes om »den Gamle« ved de Vennemøder, der holdtes fra 1863 til 1871, og mange blev vel ogsaa et Øjeblik grebne, da de i September 1872 blev Vidne til hans mærkelige Jordeferd, hvorved der lød en tusindstemmig Salmesang paa aaben Gade udenfor den lille Vartovkirke. Men det almindelige Indtryk var og blev, at denne Mand havde sin særskilte Tilhængerkreds, hvem det, næsten af Taktfølelse, maatte overlades at hædre hans Minde og fortsætte hans Værk.

I vore Dage erkendes det vel af alle, at Grundtvig har ydet et

Udgiverens Forord

mægtigt Bidrag til Udviklingen af det danske Aandsliv; men ikke desto mindre er det saare faa, udenfor hans egentlige Discipelkreds, der har gjort et grundigt Studium af hans indholdsrige Værker. Man fristes til at sige, at Grundtvigianernes Skjoldborg har skjult Høvdingen for det øvrige Folks Øjne. — Imidlertid turde det Øjeblik nu være kommet, da den unaturlige Indhegning om Grundtvigs Kæmpeskikkelse kan fjernes, og Dækket borttages fra hans dybsindige Aasyn, saa at enhver Dansk kan se dets alvorsfulde og dog saa milde Træk i deres ærværdige Skønhed.

I dette Haab udsendes nærværende Samling af N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter, hvori der er medtaget saa meget af hans Forfatterskab, som er nødvendigt, for at almindelige Læsere derigennem kan faa et grundigt Kendskab til hans Person og Livsgerning.

Grundtvig har selv sagt i Fortalen til sin Haandbog i Verdenshistorien fra 1833, at hans Skriftbestandig har været et vel maadelig korrigeret, men derfor des troere Aftryk af hans Liv. Og han har Ret deri; thi der er næppe nogen anden dansk Forfatter, hvis Liv og Skrift har været saa nøje sammenknyttede som hans. Hele den lange Række af hans Værker — lyriske Digte, mythologiske Studier, dramatiske Scener, historiske Skrifter og Skolebøger, filosofiske, pædagogiske og politiske Afhandlinger, folkelige Foredrag, Prækener og Salmer — udgør under eet en Samling Akistykker, der, med endnu større Nøjagtighed end hans hyppige personlige Tilbageblik, skildrer hvert Træk i hans bevægede Livsførelse og giver den paalideligste Levnedstegning af ham, som overhovedet kan tænkes. Og da nu Grundtvig paa hele sin lange Løbebane stod i det mest levende Forhold til det danske Folks aandelige Udvikling, saa vil hans samlede Værker yde et værdifuldere Bidrag til Danmarks Historie i det nittende Aarhundrede end noget andet Skrift af Enkeltmand.

For at sikre den grundige Læser dette Udbytte er nærværende Udgate helt igennem ordnet efter *Tidsfølgen*, og i samme Hensigt er hvert enkelt Skrift forsynet med en ganske kort historisk Indledning, der oplyser de Omstændigheder, hvorunder det er fremkommet.